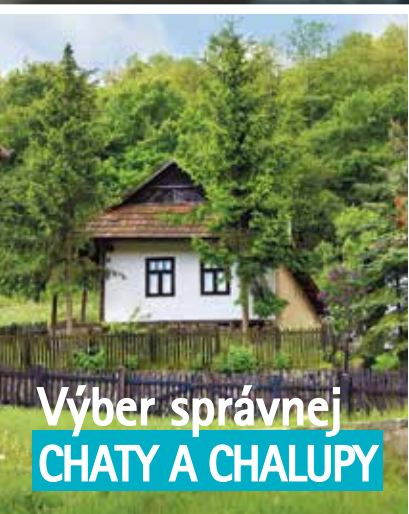

Časopis PRVEJ STAVEBNEJ SPORITELNE

DOMA

2
2017

Výber správnej
CHATY A CHALUPY

Vyrobte si
KVETINÁČ Z BETÓNU

Bývanie
PO TALIANSKY

BARBORA ŠVIDRAŇOVÁ:
PRI ZARIAĐOVANÍ
EXPERIMENTUJEM

digitálnu verziu nájdete v App Store a Google Play

06

BÝVANIE V TALIANSKOM ŠTYLE

Veselý, optimistický a slnečný. Byt, ktorý sme navštívili v zrekonštruovanej funkcionalistickej vile v Spišskej Belej, je presne taký ako jeho majiteľka. Domácu pohodu vytvorila najmä využitím talianskeho štýlu, prímorských a vintage prvkov, ale aj drobných spomienkových predmetov.

16

AKO BÝVA BARBORA ŠVIDRAŇOVÁ

Po období pendlovania medzi Žilinou a Bratislavou sa herečka a speváčka Barbora Švidraňová rozhodla pre vlastné bývanie. Dvojizbový byt v širšom centre Bratislavy si ju získal najmä svojou atmosférou. V rozhovore sa dozvieme o zariaďovaní, ideálnom bývaní a jej ďalších snoch.

22

ABY UPRATOVANIE BOLO PRE NÁS HRAČKOU

Všetci to dobre poznáme. Ak nestihneme domácnosť pravidelne udržiavať, o slovo sa okamžite začne hlásiť chaos. Ako to urobiť tak, aby sme mali doma vždy čisto, ale aby nás upratovanie nevyčerpávalo a neoberalo o voľný čas? Odpoveďou je originálny systém, ktorý vám pomôžeme vytvoriť.

- 3 Príhovor
- 4 Aktuálne
- 6 Na návšteve
Bývanie v talianskom štýle
- 9 Otázky a odpovede
- 10 DOMáci záhradkár
Vyladte si trávnik do dokonalosti
- 12 Na návšteve
Pootočený dom a veľká rodina býva v ňom
- 15 Naše skúsenosti
Potrebujete pomôcť? Zavolajte Partelovi
- 16 Čo o nich (asi) neviete
Ako býva Barbora Švidraňová
- 18 Téma
Chata ako druhý domov
- 22 Rady a tipy
Aby upratovanie bolo pre nás hračkou
- 26 Nápady a inšpirácie
Vyroberte si kvetináč z betónu
- 28 Na návšteve
Obnovy historického domu sa bát netreba
- 31 Zabavte sa a vyhrajte

Vážené čitateľky a čitatelia,

bývanie je dnes dostupné tak ako ešte nikdy predtým. Presnejšie, je dostupné z pohľadu ceny peňazí, ktoré si naň dnes môžete požičať od banky. Úrokové sadzby úverov na financovanie bývania sú totiž najnižšie v histórii. A to všetko je umocnené ďalšími výhodami, ktoré banky svojim klientom poskytujú. Úvery na Slovensku sú konečne porovnateľné s úvermi väčšiny krajín Európskej únie. V niektorých prípadoch sú dokonca ešte výhodnejšie.

Napriek tomu, že ekonomika štátu silnie a rodinné rozpočty vďaka stúpajúcim príjmom mocnejú, stále je tu niekoľko „ale“. Ekonomickí analytici sa predbiehajú s varovaniami pred prehrievaním predaja hypoúverov, pred príritchým nafukovaním realitnej bubliny či pred nezmyselným zadlžovaním sa. Na situáciu reagujú aj realitní makléri – zvyšovaním cien nielen lukratívnych, ale aj starších nehnuteľností. Áno, spomenuté riziká treba mať vždy na zreteli a zákonitosti trhu s realitami (zvýšený dopyt = nárast ceny) majú tiež svoju logiku. No kedy inokedy sa všetci tí mladí ľudia, ktorí stále žijú u svojich rodičov – a je ich viac ako kedykoľvek v minulosti –, majú dostať k vlastnému bývaniu, ak nie v období poskytovania tých najvýhodnejších úverov?

Pre úplnosť, nesmieme zabudnúť ani na opatrenia Národnej banky a vlády Slovenskej republiky. Spomeniem napríklad sprísňovanie preverovania bonity klienta, návrh na zrušenie štátom dotovaných hypoték pre mladých (nahradené majú byť daňovou úľavou) alebo znižovanie výšky poskytnutého úveru vo vzťahu k hodnote kupovanej nehnuteľnosti.

My v Prvej stavebnej sporiteľni však prekážky vnímame ako príležitosť. Veď čo vám umožní výhodne a bezpečne sporiť a pripravovať sa na budúcu investíciu, kto vám výhodne poskytne prostriedky na dofinancovanie dnes už nie 100-percentnej hypotéky, ak nie práve stavebné sporenie a Prvá stavebná sporiteľňa? A to nás zaväzuje. Cítíme povinnosť pokračovať v skvalitňovaní tohto bankového produktu. Aby mladí ľudia nemuseli bývať u rodičov, ale mohli sa presťahovať do vlastného. A aby si naši starší spoluobčania mohli dovoliť také bývanie, ktoré vyhovuje nielen ich možnostiam, ale aj ich potrebám.

Ing. Imrich Béreš,
predseda predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne

do 50 000 €
SPORIACEMU KLIENTOVI
poskytneme bez zakladania
nehnuteľnosti

MAXIMÁLNA DOBA
SPLATNOSTI ÚVERU,
ktorá zaručí nízku
mesačnú splátku
30 rokov

maximálna
štátna prémia
pre rok 2017
66,39 €

1,49 %
úroková sadzba
úveru na obnovu
bytového domu

5 KROKOV a budete skákať od radosti

Ten pocit, keď niečo dokončíte, vážne stojí za to. Ved' na výsledok svojho úsilia sa teší predsa každý. A keď je na konci snaženia ešte aj odmena, radosť nemá konca-kraja. Nech sa páči, tu je jednoduchý návod na získanie odmeny.

1

NÁPAD

Chcieť pri novom dome krásnu záhradu je už bežné. Napadlo vám však postaviť si v starej záhrade nový dom? Alebo aspoň garáž, bazén či murovaný gril? A čo tak byť s moderným zariadením, v blízkosti pracoviska, s napojením na dopravné tepny, vybudovanou infraštruktúrou a detským ihriskom vo dvore? Tak do toho – nápadov sa netreba báť!

2

FINANCOVANIE

Peniaze, peniaze, peniaze... Nie vždy vystačíte s tým, čo máte momentálne k dispozícii. Našťastie, existuje mnoho finančných inštitúcií, ktoré vám vedia pomôcť. Zobrať si úver je vážne rozhodnutie. Tá správna banka s vami komunikuje, radí vám a vie byť aj vďačná za to, že ste si za partnera vybrali práve ju. Presne takou je Prvá stavebná sporiteľňa.

EXTRA ISTOTA

ochrana pre dieťa v prípade úmrtia zákonného zástupcu

10 000 €**100 000 €**
ZÁKONNÁ
OCHRANA
VKLADOV**do 340 000 €****MAXIMÁLNA VÝŠKA ÚVERU**

na jeden financovaný objekt

až 15
splátokodmena k úveru
za riadne splácanie**3****VÝBER ÚVERU**

Špecialisti na financovanie bývania z Prvej stavebnej sporiteľne pre vás pripravili výhodné úvery s priaznivými úrokovými sadzbami, dlhou dobu splatnosti a celkovo výhodnými podmienkami. Hovoríme o úveroch na financovanie bývania so zabezpečením nehnuteľnosťou i bez neho. Vyberie si každý, podľa svojich možností a potrieb.

4**BEZ RUČITEĽA**

Už dlhšie platí, že manželia na získanie úveru na financovanie svojho bývania od Prvej stavebnej sporiteľne ručiteľa nepotrebujú. Po novom sa táto výhoda môže týkať aj samostatných žiadateľov. Táto ponuka je určená predovšetkým pre tých ľudí, ktorí potrebujú dofinancovať svoj úver na bývanie, ktorý už založili v prospech banky bytom, rodinným domom alebo stavebným pozemkom.

5**ODMENA**

Vďaka Prvej stavebnej sporiteľni získate odmenu, o akej sa vám ani nespávalo. Stačí len postupovať podľa návodu. Ak o úver požiadate do konca mája, po jeho zodpovednom splatení môžete získať späť aj 15 jeho splátok. Vaša odmena môže presiahnuť až 11 000 €. Dôležité je splácať pravidelne a načas až do splatenia vášho záväzku. Výšku svojej odmeny sa dozviete ešte pred podpisom úverovej zmluvy. Oslovte ktoréhokoľvek obchodného zástupcu PSS, ochotne vám ju vypočíta.

Viac informácií:

- na www.pss.sk
- 02/58 55 58 55

BÝVANIE V TALIANSKOM ŠTÝLE

Vesely, optimistický a slnečný. Byt, ktorý sme navštívili v zrekonštruovanej funkcionalistickej vile v Spišskej Belej, je presne taký ako jeho majiteľka. Domácu pohodu v ňom vytvorila najmä vďaka využitiu talianskeho štýlu, prímorských a vintage prvkov, ale aj drobných spomienkových predmetov.

Občas sa to stane. Byt či dom nás osloví tak, že ide o lásku na prvý pohľad. Takúto situáciu zažila aj Michaela Pisarčíková zo Spišskej Belej. Hoci vo chvíli, keď po prvý raz vstupovala do trojizbového bytu, ktorý vznikol v zrekonštruovanej vile, žiadne bývanie nehládala, okamžite jej bolo jasné, že by sa v ňom chcela usadiť. „V tom čase som pracovala v zahraničí a doma som bola len zriedkavo. Bývala som v detskej izbe u rodičov a tak mi bolo dobre. Keď ma kamarátka zavolała pozrieť si nové byty, ani som nechcela ísť,“ spomína so smiechom. „Lenže hneď, ako sa otvorili dvere, bolo rozhodnuté. Dá sa povedať, že som objavila vysnívané bývanie.“

Dispozične dokonalý

Byt majiteľku očaril svojou dispozíciou. Hneď vedela, kde sa čo bude nachádzať a ako by ho zariadila. „Keďže išlo o holobyt, nebolo tu vôbec nič – ani podlaha, ani kotol, ani žiadne vybavenie. No ja som hneď mala predstavu, ako by som to tu chcela mať. Riešenie priestoru, farby aj štýl sa mi okamžite vynárali pred očami,“ hovorí. Najskôr však bolo potrebné zabezpečiť financovanie. A keďže usmievať sa mladá žena je klientkou PSS už od roku 2001, obrátila sa na svoju obchodnú zástupkyňu. „Čiastočne som byt zafinancovala z vlastných prostriedkov a na zvyšok som si zobrala úver so splatnosťou 30 rokov,“ vysvetľuje.

Pokus – omyl – výhra

Keďže Michaela bola väčšinou mimo Slovenska, veľká časť zariadenia prebiehala „na diaľku“. „Len máločo v tomto byte mi však vyšlo na prvýkrát. Podlaha bola príliš tmavá, do kúpeľne nám dodali menej obkladačiek, ako bolo treba, a nie každá farba na stene bola vo výsledku taká, ako som si ju pôvodne predstavovala,“ vysvetľuje. Hneď však dodáva, že nakoniec všetko dobre dopadlo. Buď sa s nečakanou zmenou stotožnila, alebo sa drobné chybičky podarilo odstrániť.

Taký ako majiteľka

Majiteľka od začiatku túžila po otvorenom priestore. Srdce bytu tvorí obývací izba, ktorá je prepojená s kuchyňou. Pohodlný gauč oddeľuje

obývací priestor od kuchynského, okrem neho a krbu sa tu nachádza aj knižnica s množstvom kníh. Kuchynská linka je v tvare L a jedálenský stôl je umiestnený v strede kuchyne. Vďaka tomu, že takmer všetko zariadenie bolo vyrábané na mieru, je priestor maximálne ergonomický. „Tento byt, to som ja. Je tu aj klasická elegancia, staré aj nové, a keďže som dlho pracovala na lodi nájdete tu aj loďný a prímorský štýl – napríklad okienka na dverách kúpeľne. A tiež tu mám množstvo osobných predmetov, ktoré mi pripomínajú priateľov,“ hovorí majiteľka.

Talianske vplyvy

To, čo v tomto byte rozhodne nenájdeme, je sterilný čistý dizajn. „Minimalizmus je mi cudzí. Takto zariadené byty sa na seba tak veľmi podobajú! O osobnosti majiteľa vám nič nepovedia. Mne sa, naopak, páči, ak je priestor jedinečný, zapamätateľný,“ hovorí majiteľka a vysvetľuje, že ju ovplyvnil aj taliansky štýl bývania. Niet sa čo čudovať, veď v Taliansku žila deväť rokov. „Taliansky štýl sa vyznačuje jednoduchou eleganciou, funkčnosťou, ale aj veľkým zmyslom pre detail a dôrazom na vypracovanie a kvalitu materiálov. Farby sú jemné, prevláda kombinácia bielej a tmavo-hnedej. V talianskych domácnostiach nájdete množstvo kníh a fotiek. Sú vzdušné, nie sú zapratané, a pritom viete, že sa tam žije, že je tam láska.“

Tepl domova

„Tepl domova“ v Michaelinom byte dotvárajú aj vintage prvky – obkladačky v kuchyni majú starobylú patinu, upúta aj rúra maslovej farby

s retro gombíkmi a masívnymi horákmi, ale i niektoré ďalšie doplnky. Samostatnou kapitolou je krb. „Jednoznačne som ho chcela zachovať. Keď som večer doma, uvarím si čaj, rozložím v krbe oheň, lahnem si na gauč, čítam si alebo pozerám televíziu,“ hovorí. Prijemnej atmosféry, ktorá vzniká vďaka krbu, by sa vraj nevzdala. A ako zdôrazňuje, je to aj praktické. „Keď pootvárať dvere, zvyšné miestnosti sa nádherne prehrejú.“

Nečakané prvky

Vtipnou súčasťou zariadenia bolo, že majiteľke sa mnoho vecí, ktoré sa napokon v byte vyskytli, pôvodne vôbec nepáčilo. „Gauč a aj posprejované stoličky boli pre mňa také škaredé, až sa mi zapáčili. Takisto stena v obývacej izbe – najskôr som chcela, aby bola z klasických tehiel. Napokon som objavila túto tapetu. Takisto sa mi spočiatku nepozdávala, no svojou neobvyklosťou si ma nakoniec získala,“ rozpráva sa Michaela. „Nieкто v jej vzore vidí karavánu na púšti, iný šupiny hada, ďalší egyptské obrazce. Kadekto tu už videl kadečo,“ smeje sa, keď nahlas uvažujeme, čo evokuje nám.

Súkromie aj príjemní susedia

Bytový dom sa nachádza v pokojnej štvrti v širšom centre, odkiaľ je všade blízko. V dome je iba šesť bytov, no keďže sú v dvoch bránach, nikto nemá priameho suseda. „Ráno sedím na stoličke pri vyvýšenom kuchynskom stolčeku, pijem kávu, je ticho, slniečko svieti a ja sa dívam na nádherné Levočské vrchy. Takéto súkromie je dnes neoceniteľné. Na druhej strane, susedské vzťahy máme úžasné.“ Rodená Belančanka nám na záver hovorí: „Som tu šťastná a užívam si doslova každú chvíľu v tomto byte.“ Takto to teda vyzerá, keď sa ten správny byt stretne v tej správnej chvíli s tou správnou majiteľkou.

Text: Lenka Krištofová
Foto: Miro Pochyba

ANNA MARHEFKOVÁ
Obchodná zástupkyňa PSS, Kežmarok:

„Pani Pisaričková vedela, že sa raz bude chcieť zo zahraničia vrátiť naspäť pod Tatry. Keď definitívne dospela k tomuto rozhodnutiu, ako dlhoročná sporiteľka využila výhodné podmienky, ktoré jej PSS ponúkla. Na financovanie bývania využila medziúver s hodnotiacim číslom a zníženou úrokovou sadzbou.“

VY SA PÝTATE... ...MY ODPOVEDÁME

NA OTÁZKY ČITATEĽOV ODPOVEDÁ

Mgr. Andrej Vida,
vedúci odboru manažment produktu
Prvej stavebnej sporitelne

Dofinancovanie hypotéky

Plánujem kúpiť byt v hodnote 80 000 €, banka mi však poskytne hypotéku len do výšky 80 % z ceny nehnuteľnosti. Mám u vás v PSS stavebné sporenie, na ktorom mám nasporených necelých 5 000 €. Môžem zvyšok peňazí na dofinancovanie hypotéky získať u vás?

Tomáš Kelemen, Trnava

Samozrejme, je to možné. Odporúčame vám využiť náš úver bez založenia nehnuteľnosti. Jeho úroková sadzba je v porovnaní so spotrebiteľskými úvermi v iných bankách oveľa výhodnejšia. To znamená aj nižšiu mesačnú splátku. Výška takéhoto úveru môže byť až 50 000 €. Je to viac, ako teraz potrebujete, ale zo skúseností vieme, že finančné prostriedky využijete aj na prípadnú rekonštrukciu či modernizáciu bytu po jeho kúpe. Ešte dôležitá informácia pre vás – bezprostredne po podpise úverovej zmluvy vám poskytneme 90 % z výšky úveru. Zvyšok vám vyplatíme ihneď po zdokladovaní účelu použitia. Navštívte, prosím, niektorého z našich obchodných zástupcov. Ochotne vám poradí a pomôže s vybavením všetkých potrebných náležitostí na získanie úveru.

✉ NAPIŠTE NÁM

Máte aj vy otázku súvisiacu so stavebným sporením v Prvej stavebnej sporitelni? Radi vám odpovieme, stačí sa spýtať.

Svoje otázky posielajte:

→ buď e-mailom na adresu doma@pss.sk,

→ alebo poštou na adresu Prvej stavebnej sporitelne

(časopis DOMa), Bajkalská 30, P. O. Box 48, 829 48 Bratislava.

Kompletné zariadenie domácnosti

Mám u vás už 5 rokov stavebné sporenie. V lete vydávam dcéru a rád by som mladým pomohol so zariadením ich novej domácnosti. Môžem nasporené peniaze použiť aj na takýto účel?
Peter Augustín, Revúca

Máme pre vás lepšie riešenie, ktorého výhodou bude, že vám stavebné sporenie zostane na ďalšie investície do budúcnosti. Navyše, po 6 rokoch sporenia budete môcť celú nasporenú sumu (aj vrátane štátnej prémie) využiť na čokoľvek a bez dokladovania účelu. Momentálne by sme vám odporučili využiť skôr úver na zariadenie domácnosti. Získate ho jednoducho, bez ručiteľa a PSS nemusíte predkladať ani žiadne bločky či faktúry. Peniaze môžete použiť na kúpu čiernej aj bielej techniky, nábytku, podláh, koberec, dlažby, ale i záclon, závesov, osvetlenia či iných bytových doplnkov, teda na kompletné zariadenie novej domácnosti.

Sporenie dieťaťa po rozvode rodičov

Počas manželstva sme nášmu synovi založili stavebné sporenie, na ktorom sme spoločne sporili. Nedávno sme sa rozviedli a chcela by som vedieť, či má môj bývalý manžel nárok na polovicu našetrených peňazí.

Jarmila Sečkarová, Levice

Otec dieťaťa, ak nebol pozbavený rodičovských práv alebo súd nevydal rozhodnutie o určení práv s nakladaním zmluvy o stavebnom sporení, má na spravovanie zmluvy rovnaký nárok ako matka. To znamená, že ju môže kedykoľvek vypovedať a nechať si peniaze vyplatiť. Ak chcete takejto situácii predísť, máte dve možnosti. Požiadajte súd, aby určil, ktorý z rodičov má nárok spravovať stavebné sporenie vášho syna. Alebo písomne požiadajte o blokáciu akýchkoľvek zmien na zmluve o stavebnom sporení až do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa. Ak sa rozhodnete pre druhé riešenie, obmedzenie bude platiť pre oboch rodičov, teda aj pre vás.

Vylad'ite si trávnik DO DOKONALOSTI

Sviežo pôsobiaci a perfektne upravený trávnik je ozdobou každej záhrady. Nie všetci sa ním však môžeme popýšiť. Sny o krásnom trávniku zväčša prekazí najmä nevhodný postup pri jeho zakladaní, ale aj chyby v údržbe. Práve teraz sa môžete pokúsiť dať trávniku všetko to, čo si zaslúži.

Pri zakladaní a údržbe trávniku máte v zásade dve možnosti. Môžete si trávnik založiť sami a starať sa oň svojpomocne, alebo môžete využiť služby špecializovaných firiem. Okrem odborného prístupu a väčšinou aj okamžitého výsledku však treba v druhom prípade počítať s vyššími finančnými nákladmi.

Kedy zakladať trávnik

Trávnatú plochu je možné založiť buď výsevom, alebo položením hotového trávneho koberca. V súčasnosti sa však čoraz častejšie presadzuje aj hydrovýsev. Mulčovací hmota s trávnym osivom, spolu s užitočnými zložkami podporujúcimi klíčenie, sa pod tlakom nanáša na pripravený povrch. Osivo sa vďaka tlaku dostáva jemne pod povrch pôdy a zakrýva ho mulčovací hmota. Klíčenie je rovnomernejšie a výsledný trávnik je vzhľadovo atraktívnejší. Najvhodnejším obdobím pre výsevové zakladanie trávnych plôch je buď jar (od začiatku apríla do konca mája), alebo koniec leta a začiatok jesene (koniec augusta až október). Počasie by v deň výsevu malo byť pokojné a príjemné, ideálne je, ak bude v danom období vlhkejšie. Predpestované trávne koberce možno pokladať počas celej sezóny. Aj pri tomto type trávniku je však najlepšie, ak je počasie mierne daždivé, prípadne je „pod mrakom“ (ideálnym obdobím je teda jar alebo začiatok jesene). Ak trávnik budete pokladať v lete, treba počítať s častým zavlažovaním, a tiež s tým, že naštartovanie rastu bude trvať podstatne dlhšie.

Siaty alebo pokladaný?

Všetko má svoje pre a proti. V prípade siateho trávniku si na výsledný efekt treba počkať dlhšie. Ak sa rozhodnete položiť hotový trávny koberec, budete sa môcť zo zelenej plochy tešiť prakticky okamžite. Pokiaľ má váš pozemok štandardný rozmer a podmienky, pokojne využite trávny koberec. Je hustý, bez burín a ujme sa okamžite. Pri problematickom pozemku môžete zvoliť i výsev. V obchodoch je k dispozícii osivo pre rôzne, aj veľmi špecifické

podmienky – napríklad na suché, tmavé alebo namáhané miesta. Pri zakladaní výsevom sa budete môcť tešiť z vlastného diela. Bude vás to však stáť viac úsilia a konečný efekt, s ktorým budete naozaj spokojní, sa dostaví len vtedy, ak dodržíte všetky odporúčané kroky.

Ten správny postup

Ak trávnik zakladáte na ploche, kde predtým rástli buriny a náletové dreviny (napríklad pri novostavbe), mali by ste pôdu najskôr dôkladne ošetriť (aj s použitím totálneho herbicídu). Okrem burín je treba z pripravovanej plochy vyzbierať kamene, konáre, práchnivé pne či zvyšky stavebného odpadu. Po zlikvidovaní nežiaducej vegetácie a predmetov je potrebné pôdu prekopať do hĺbky aspoň 40 cm. Ak trávnik zakladáte na väčšej ploche, na prekyprenie pôdy môžete využiť špeciálne stroje. Miesto pod budúcim trávnikom vylepšíte aj navážkou kvalitného substrátu. Na osive nešetrite, kúpe lacnejších a akciových trávnych osív sa radšej vyhnete. Pred samotným výsevom by pôda mala byť mierne vlhká, no na povrchu preschnutá. Ak vysievate namiešanú trávnu zmes, na 100m² jej budete potrebovať asi 3 kg. Každá trávna zmes však môže mať iné dávkovanie, preto si ho najskôr pozorne preštudujte (býva uvedené na obale). Rozhodiť trávne osivo môžete buď ručne, alebo s využitím aplikačného vozíka. Výhodou aplikačného vozíka je rovnomernejší výsev, ktorý ručným výsevom nedosiahnete. Trávne osivo po rozhození jemne a rovnomerne zapracujte do pôdy. Na tento účel výborne poslúžia hrable (buď tie, ktoré sú špeciálne určené na tento účel, ale postačia aj úplne obyčajné). Vysiatu plochu potom jemne povalcujte a dôkladne zavlažte. Zavlažovanie počas niekoľkých najbližších týždňov pravidelne opakujte. Prvé výhonky trávy sa začnú objavovať o 7 až 20 dní.

Tip odborníka:
Vyhnete sa zaužívaným riešeniam a doprajte trávinatej ploche vo vašej záhrade netradičný vzhľad. Zaujímavovo pôsobí napríklad trávnik v tvare kruhu alebo rôzne oblúky či asymetrické tvary.

Bleskové riešenie

Rýchlejšie, hoci finančne náročnejšie, je položenie hotovej trávnej mačiny. Takýto trávnik je zelený doslova za pár hodín a už o 3 týždne ho môžete naplno zaťažovať. Mačinu treba vždy kupovať od osvedčenej firmy, ideálne

takej, ktorá sa nachádza v blízkom okolí. Dôkladné prípravenie pôdy je potrebné i pred položením trávneho koberca. Zanedbanie tejto časti postupu sa naozaj nevypláca. Predpestované, husté a nakrátko pokosené trávne mačiny sa pokladajú za vlhkého počasia, na vlhkú a povalcovanú pôdu, ktorá bola predtým dôkladne prekyprená. Ideálne je ich položiť ihneď po kúpe, jednu vedľa druhej a čo najviac natesno. Pri pokladaní trávnych pásov je dobré stáť na širšej doske – vďaka tomu nevzniknú v teréne preliačiny. Následne je treba plochu opäť dôkladne povalcovať a zaliať. Takýto trávnik by ste počas ďalších dní mali pravidelne zalievať. Prvýkrát ho môžete kosiť už po siedmych dňoch. Dajte však pozor, aby ste ho nepokosili príliš nakrátko.

Postarajte sa o trávnik

- ✓ Skoro na jar by ste mali trávnatú plochu dôkladne vyhrabať. Medzi najdôležitejšie jarné práce, ktoré je treba urobiť aj pri tom najmenšom trávniku, patrí prerezávanie vertikutátorom. Ideálne je uskutočniť ho hneď, ako trávnik oschne, najlepšie po prvom kosení. Prerezávač prostredníctvom rotujúcich ostrých nožov zbaví trávnatú plochu machu i nežiaducej buriny. Týmto krokom výrazne podporíte hustejší rast a pruženie trávniku. Ideálna hĺbka zárezu je 1 – 2 cm.
- ✓ Trávnik potrebuje dostatok živín. Štartovaciu dávku hnojiva by ste mali zabezpečiť hneď na jar. Najlepšie urobíte, ak budete trávnik hnojiť pred dažďom. Ak neprší, trávnik po prihnojení zalejte. Ideálnym riešením je hnojivo s postupným uvoľňovaním živín. V obchodoch nájdete niekoľko druhov hnojív, niektoré sú obohatené o selektívne herbicidy. Vďaka nim nebudú v trávniku prosperovať nežiaduce širokolisté buriny. Rovnomerné aplikovanie hnojiva zabezpečíte použitím aplikačného vozíka.
- ✓ Počas leta by ste mali trávnik pravidelne a výdatne zavlažovať. Postačí, ak takúto zálievku zopakujete vždy raz za 2 až 3 dni. Ak ste na jar nepoužili hnojivo s postupným uvoľňovaním živín, trávnik bude potrebovať i prihnojovanie. Nevyhnutnosťou je aj pravidelné kosenie. V čase letných horúčav by pokosená tráva vždy mala mať viac než 5 cm.

Na kúpu a úpravu záhrady využite úver bez založenia nehnuteľnosti od PSS. Viac na www.pss.sk

Text a foto: Daniel Košťál

Tri týždne sa plaví na riečnej lodi po Európe a ďalšie tri týždne trávi doma s rodinou. Najskôr velí posádke 110 metrov dlhého tankera a potom v rodnom Varíne neďaleko Žiliny funguje ako manžel a otec na plný úväzok.

POOTOČENÝ DOM... ... a veľká rodina býva v ňom

PRED REKONŠTRUKCIOU

PO REKONŠTRUKCII

Tri týždne... Ale čo tam po troch týždňoch. Oveľa zaujímavejšie je spýtať sa, ako sa našinec, tvor suchozemský, s obmedzeným prístupom k moru alebo hoci aj k poriadnej rieke, dostane na palubu obrej lode. Navyše, ako jej kapitán. „Odmalička ma bavili motory. Automechanikom som však byť nechcel. Vybral som si lode. V Bratislave som vychodil strednú školu a opäť som sa musel rozhodnúť – medzi palubou a strojomňou. Vybral som si prvú z možností a skončil som pri kormidle,“ hovorí stále mlado vyzerajúci lodný vlk Anton Ťažký.

Na lodi po Európe

Jeho pracovný nástroj je jeden z najväčších, aké si vôbec vieme predstaviť. S tankerom, ktorý sa využíva na prepravu palív, sa plaví po jednej z najvýznamnejších riek v Európe, po Rýne. Od švajčiarskeho Bazileja cez hraničné pásmo medzi Nemeckom a Francúzskom, juhozápadné Nemecko až do Holandska, kde rieka ústi do Severného mora. Za spomenuté tri týždne to stihne obrátiť triapolkrát. Potom sa vráti domov, k Váhu, do rodinného domu, v ktorom žije so svojimi najbližšími.

Bývanie pre siedmich

Dom, v ktorom býva s rodinou, je starší. Má dve poschodia plus pivnicu. Jeho využiteľná plocha je 240 štvorcových metrov. Na prizemí má

veľkú kuchyňu spojenú s jedálňou, obývačku, kúpeľňu so sprchovacím kútom a toaletou, a tiež hosťovskú izbu. Na poschodí sa nachádza viacero menších izieb – manželská spálňa, v ktorej spáva aj najmenší z piatich potomkov (2), spoločná izba pre ďalších dvoch synov (9 a 12) a dve sólo miestnosti pre zvyšných dvoch mladíkov (14 a 20). K dispozícii je tu aj kúpeľňa s vaňou a ďalšou toaletou. Dom je teda pre sedemčlennú rodinu ako stvorený. Avšak nebolo to tak vždy.

Dom zateplil a pootočil

„Pred rekonštrukciou sa nám tu nepáčilo takmer nič. Preto sme dom rozobrali tak, že ostali len holé nosné múry. Nanovo sme robili vodu, odpad, elektroinštaláciu... sekalo a rúbalo sa ostošť. Zmenili sme kompletne celú dispozíciu domu. Otočili sme ho o 90 stupňov.“ Zmeny sa dotkli fasády i balkónov. Ten, ktorý bol orientovaný do ulice, zmizol úplne. Fasáda je zateplená 10-centimetrovým sivým polystyrénom a štýl, v akom je upravená, je jednoduchý, minimalistický. Cieľom bolo znížiť prípadné energetické straty domu na minimum. Pomôcť tomu má aj 35-centimetrová vrstva sklenej vaty umiestnená pod strechou. Vďaka týmto úpravám a využitiu kondenzačného kotla najnovšej generácie dom po obnove spĺňa kritériá nízkoenergetického bývania. Rovnako racionálny spôsob ako pri prestavbe bývania zvolili manželka Ťažká aj pri zariadení. Interiér je čistý, funkčný a veľkorysý.

Viac sporenia, nižší úver

Na rad sa dostáva aj téma financovania. Už dávno predtým, ako sa pustili do takejto rozsiahlej prestavby rodinného domu, manželia Ťažkí vedeli, že neskôr budú musieť túto otázku riešiť. Preto pre seba a aj pre svojich piatich synov uzatvorili v Prvej stavebnej sporiteľni zmluvy o stavebnom sporení. A nielenže ich uzatvorili, na každej z nich zodpovedne sporili a svoje vklady zhodnocovali. Napokon splnili podmienky na získanie stavebného úveru s nízkym úrokom, ktorý sa počas celej doby splácania nemení. Vďaka naspareným prostriedkom sa zadlžili menej, ako keby si zobrali úver bez predchádzajúceho sporenia. Pravda, rozsiahlu rekonštrukciu rodinného domu museli dofinancovať aj z iných zdrojov.

Dobrý základ do budúcnosti

Možno vás zaujíma, ako sympatická rodina z Varína naložila so stavebným sporením potom. Napriek tomu, že dosiahli cieľ,

MÁRIO KUBÍK Územný riaditeľ, Varín:

„Keby všetci klienti tak chápali výhody a možnosti stavebného sporenia ako rodina Ťažkých, život mnohých z nich by mohol byť jednoduchší. Príprava na budúcu investíciu do bývania v podobe stavebného sporenia je vhodná aj v čase, keď majú úvery na bývanie nízke úrokové sadzby. Človek si potom môže zobrať nižší úver, ktorý sa spláca ľahšie.“

ktorý si stanovili na začiatku, v sporení pokračujú aj naďalej. Veď človek nikdy nevie, kedy sa mu nasparené a zhodnotené peniaze zídu. Navyše, deti postupne dorastajú a každý zo synov bude určite časom túžiť po vlastnom bývaní. Zmluva o stavebnom sporení aj s nasparenou čiastkou bude v takejto situácii vynikajúcim základom.

Text: Robert Juriš
Foto: Miro Pochyba

Potrebujete pomôcť? ZAVOLAJTE PARTELOVI

Možno si kladiete otázku, ako by mal vyzeráť ideálny obchodný zástupca. Nieкто si predstaví fyzicky príťažlivého človeka, ďalší niekoho výrečného a presvedčivého, tretí toho, kto dokáže predať čokoľvek, kedykoľvek a podľa možnosti za čo najviac.

Áno, všetky odpovede sú správne. Je tu však ešte niečo. Ten, kto chce byť úspešným obchodným zástupcom, musí brať do úvahy aj skutočnosť, že Slovensko je malá krajina, kde každý každého pozná a kde sa chyby, či nebudaj fauly, neodpúšťajú. Túto skutočnosť si uvedomuje aj Alojz Partel, obchodný zástupca Prvej stavebnej sporiteľne v regióne Trnava.

Úprimne a s dôverou

„Keď sa zhováram so svojimi budúcimi klientmi, najprv sa usilujem pochopiť ich potreby. Vnímam, v akých podmienkach žijú, po čom túžia, ale aj to, čo si reálne môžu dovoliť. Na základe toho sa im snažím pripraviť ponuku, vysvetliť im jej plusy, ale aj mínusy. Táto práca je o úprimnosti a nadobudnutí obojstrannej dôvery. Napokon, uzatvorením jedného obchodu sa nič nekončí. Naopak, ide o dlhodobý proces budovania vzťahov,“ vysvetľuje muž, ktorý bol v uplynulých dvoch rokoch vyhlásený za najlepšieho obchodného zástupcu PSS v trnavskom regióne. Toto ocenenie získal možno i vďaka tomu, že z pomoci klientovi neraz vyplynie odporúčanie pre ďalšiu spoluprácu s inými ľuďmi, ktorí tiež potrebujú podať pomocnú ruku. A jeho odporúčajú mnohí a naozaj často.

ALOJZ PARTEL

Obchodný zástupca: **6 rokov**
Na práci pre PSS sa mu páči: **variabilita a pestrosť, pružná pracovná doba, sloboda a možnosť komunikovať s ľuďmi**
Záľuby: **rodina, dve deti a rybolov**
Kontakt: **0908 528 428**
Email: **alozj.partel@fopss.sk**

Pod jednou strechou

Alojz Partel sa špecializuje na poskytovanie úverov na financovanie bývania. Obchodní zástupcovia v Trnave a okolí sú takýmto zameraním známi. Tento región totiž patrí k najbohatším na Slovensku a vytvára značné množstvo pracovných príležitostí. Ľudia sa sem sťahujú za prácou a logicky, potrebujú niekde bývať. Keďže väčšina Slovákov túži mať vlastnú strechu nad hlavou, stavebné firmy aj banky majú práce viac než dost. „Úverom na bývanie sa tu naozaj darí, ale naša ponuka nie je len o nich. Keď už sa niekto rozhodne pre takýto úver, zvyčajne potrebuje i poistenie nehnuteľnosti a domácnosti. Často príde vhod aj úver na zariadenie domácnosti, a keď sa narodí dieťa, sporenie Junior extra. Tí opatrnejší si uzatvoria životné a tí naozaj prezierajú aj pohrebné poistenie. A to všetko nájdú u nás pod jednou strechou,“ hovorí Alojz Partel.

Pán svojho času

Obchodný zástupca PSS by mal byť výrečný. V prípade Alojza Partela to tak skutočne je. Predtým, než začal spolupracovať s najväčšou stavebnou sporiteľňou na Slovensku, pracoval ako čašník. Na tomto povolani ho bavilo aj to, že sa celý deň stretával a rozprával s ľuďmi. No hoci zákazníkov si rád vypočul, s ich trápeniami im pomôcť nevedel. Teraz je to inak. „Z predchádzajúceho zamestnania som poznal množstvo ľudí, ich príbehy aj problémy. Dá sa povedať, že som si ich preniesol do novej práce,“ konštatuje a dodáva, že už viackrát sa mu podarilo vybaviť úver na bývanie pre niekoho, koho v inej banke odmietli. „Konkurenciu nezdoľávame výškou úrokovej sadzby, ktorá ľudí zaujíma ako prvá. Sme silní najmä v úverových podmienkach. Tie máme v mnohých prípadoch bezkonkurenčné,“ uzatvára Alojz Partel, ktorého pracovať pre PSS vyslovene baví. Na rozdiel od predchádzajúceho zamestnania je teraz pánom svojho času a má viac priestoru aj pre svoju rodinu. Okrem toho, že môže s ľuďmi komunikovať o veciach, ktoré sú pre nich naozaj dôležité, im s mnohými vie aj pomôcť.

Text: Robert Juriš
Foto: Miro Pochyba

PRI ZARIAĐOVANÍ RADA *experimentujem*

Herečka a speváčka Barbra Švidraňová sa po období pendlovania medzi Žilinou a Bratislavou rozhodla pre vlastné bývanie. Dvojizbový byt v širšom centre hlavného mesta si ju okamžite získal svojou atmosférou. Pri stretnutí nám porozprávala nielen o jeho zariadovaní, ale aj o ďalších svojich snoch.

Barbra Švidraňová

- Herečka a hudobníčka, pôsobí v kapele Basie Frank Band.
- Narodila sa 12. mája 1988 v Žiline.
- Na ľudovej škole umenia vyštudovala spev a hru na klavíri.
- Na VŠMU v Bratislave absolvovala muzikálové herectvo.
- Je členkou súboru Mestského divadla v Žiline, hosťuje na rôznych scénach a v televíznych seriáloch. Populárna je jej postava Karin zo seriálu Búrlivé víno.

Aké bolo vaše prvé samostatné bývanie? V čom sa odlišovalo od toho terajšieho?

Mojim prvým ozajstným bývaním bol veľký 5-izbový byt, ktorý som si prenajala spolu so svojím bratrancom, najlepším priateľom a ešte jednou kamarátkou – herečkou. Bol to naozaj úžasný byt. Každý v ňom mal svoj priestor, no zároveň tam bola aj priestraná kuchyňa, kde sme trávili spoločný čas. Bol to taký umelecký byt – žil v ňom maliar, filmový režisér a dve herečky. Mali sme tam vlastne malý New York a na toto obdobie rada spomínam. Po skončení VŠMU som sa vrátila k rodičom do Žiliny, lebo som dostala angažmán v divadle. Veľa som však cestovala medzi Žilinou a Bratislavou a po istom čase sa to už nedalo zvládať. Preto som sa rozhodla hľadať si vlastné bývanie v Bratislave a úplne sa osamostatniť. Zapla som si notebook, otvorila stránku s realitami a našla byt, ktorý mi úplne vyhovuje.

Vlastné bývanie je jedna z pomyselných „dospeláckych“ mét. Už ste sa tu udomácnili?

Hneď, ako som do tohto bytu vošla, vedela som, že sa tu budem cítiť dobre. Očarila ma jeho atmosféra a energia. Vyhovovalo mi najmä to, že kuchyňa a kúpeľňa boli zrekonštruované. Keďže bývam sama, nechcela som byt, ktorý by som musela úplne prerábať. Potrebovala som bývať hneď a dokúpiť maximálne len nábytok.

„Mám rada farebné a útulné veci, rôzne vzory, ktoré rada spájam a kombinujem.“

Poradili ste si aj s drobnými opravami?

Niečo som zvládla urobiť sama, no s mnohými vecami mi prišiel pomôcť otec. Sama som si zavesila garniže, tapety som nalepila s kamarátkami a úchyty na niektoré veci som navrákala sama. Náročnejšie práce radšej nechávam na mužov, je to istejšie.

Čo vám doma nesmie chýbať?

Klavír. To bola najpodstatnejšia vec, ktorú som potrebovala. Nielen kvôli svojej práci, ale aj preto, že som od malička zvyknutá, že v domácnosti nesmie chýbať. Je to užitočný predmet, kus nábytku aj kus umenia. Ako prvú som, samozrejme, riešila posteľ, ale klavír bol hneď druhý. Ešte síce nemám gauč, ale klavír musel byť.

Kým alebo čím sa nechávate pri zariaďovaní inšpirovať?

Inšpirujem sa časopismi, milujem Marilyn Monroe, Billie Holiday a Milesa Davisa, mám rada retro štýl, Gustava Klimta, farebné a útulné veci, rôzne vzory, ktoré rada spájam a kombinujem. Naopak, nepáči sa mi sterilný minimalistický štýl.

Aká je vaša predstava o ideálnom bývaní?

Aj keď na svojom otcovi, ktorý stále niečo opravuje a dorába, vidím, že okolo domu je veľa roboty, pod ideálnym bývaním si predstavujem veľký dom s veľkou záhradou. Páčia sa mi najmä bungalovy. Záhradu považujem za obrovskú výhodu. Človek si tam môže urobiť súkromie, môže sa opalovať, zorganizovať garden party a nemusí nič riešiť.

Viem si predstaviť život na predmestí, ale aj niekde pri mori. Pri mojej práci sa to však momentálne nedá, to by som musela zmeniť úplne všetko.

Máte tu svoj obľúbený kútik, kde dokážete vypnúť po celodennej trme-vrme?

Hocikde v tomto byte. Najlepšia je, samozrejme, posteľ. Tam dokáže vypnúť asi každý, a ja v nej zvyknem aj meditovať. Mám rada feng šuej, ezoteriku, pred spaním si zvyknem spraviť malý rituál. Spálňa je teda také moje útočisko. Mám v nej aj jogamatku, na ktorej si rada zacvičím pri dobrej meditačnej hudbe.

Ste herečka, speváčka aj tanečníčka. Premieta sa niečo z vašej profesijnej rôznorodosti aj do vášho bývania?

(Smiech.) Určite áno, pri zariaďovaní rada experimentujem. Mám veľmi rada obrazy, fotky a bola by som najradšej, keby všetky steny boli plné farieb. Postupne to tu dopĺňam nielen obrazmi, ale aj tapetami. Jedna moja dobrá kamarátka sa venuje malovaniu rôznych energetických obrazov, od nej tu mám zopár kúsok. Vedela som aj to, že v kuchyni chcem mať rôzne retro prvky. Napríklad plechové cedulky, ktoré sa mi veľmi páčia a ktoré si nosím z ciest.

Veľa cestujete, neočarila vás niektorá krajina natoľko, že by ste si v nej vedeli predstaviť život?

Áno, to by som asi vedela. Momentálne tu však mám dobre rozbehnutú prácu a s herectvom je to

v zahraničí ťažké. Nevieť si predstaviť, že by som tam chodila po kastingoch. Možno so spevom by to bolo jednoduchšie, hudba je univerzálny jazyk. No ak by som sa aj odsťahovala, so Slovenskom by som chcela mať kontakt. Tento byt by som si určite nechala, aby som mala pocit, že sa mám kam vrátiť.

Ako trávite deň, keď nemáte žiadny koncert, prípadne nakrúcanie?

Veľmi rada relaxujem, pravidelne cvičím pilates a jogu. Každý týždeň chodím na masáž, pri ktorej vypnem a ktorá mi zároveň robí veľmi dobre. Veľa totiž šoférujem, takže som stále stuhnutá. Rada cestujem, keď mám chvíľu voľna, sadnem do lietadla a idem do Londýna alebo do Berlína. Keď sa dá, veľmi rada a dlho spím. Tiež chodím do wellness centra a do prírody, na prechádzky so svojím psom Oliverom. Toho mám v Žiline, kde má k dispozícii veľkú záhradu. Vždy, keď som tam, snažím sa s ním hrať najviac, ako sa dá. Miluje aportovať loptičky a pri tom si oddýchnem aj ja.

Znamená pre vás „ísť domov“ ešte stále ísť do Žiliny alebo už do svojho?

Oboje. Už viackrát som si uvedomila, že vždy, keď prídem do svojho bytu, si poviem, že som doma. Už ho teda vnímam ako svoj domov, ktorý som si vytvorila. Ale ten základ a rodina naďalej zostáva v Žiline.

Text: Ingrid Hedvigová
Foto: Miro Pochyba

CHATA AKO DRUHÝ DOMOV

Počas víkendov často unikáme do prírody, aby sme sa zregenerovali a oddýchli si od stresujúceho každodenného života. Ideálnym miestom, kde môžeme načerpať novú energiu, sú chaty a chalupy. Ako si vybrať chatu, ktorá nám bude prinášať radosť, relax a pohodu?

O našich českých susedoch sa hovorí, že sú národ chalupárov. No keďže nás spája spoločná história, chalupárčenie sme si obľúbili aj my, Slováci. K popularite chalupárčenia prispieva i ďalší rozšírený fenomén dnešnej doby – stres. Únava zo života v meste a celková vyčerpanosť nás vedie k tomu, že pociťujeme prirodzenú potrebu návratu k prírode. Útočiskom sa pre nás často stáva chata či chalupa. Tu môžeme načerpať nové sily, v záhradke si dopestovať biozeleninu či ovocie alebo si oddýchnuť pri starostlivosti o kvetinové záhony. Ak zatiaľ vlastnú chalupu nemáte, no už vám nevyhovuje si ju na víkendy či prázdniny prenajímať, možno je načase pouvažovať nad jej kúpou. Dnes sa však na chaty a chalupy kladú vyššie nároky. Očakávame skrátka vyšší štandard než v minulosti. Preto by sme mali byť pri ich výbere obozretní a dobre zvážiť viacero faktorov. Na čo si dať pozor, aby ste nekupovali mačku vo vreci?

Čo všetko treba zvážiť

Ak vás nehnuteľnosť osloví, prizvite si radšej na obhliadku odborníka, ktorý jej stav zhodnotí skúseným okom. Chalupu si prezrite od podlahy až po povalu, zamerajte sa na strechu, krovy, trámy, skontrolujte vlhkosť stien, rozvody elektriny a vody, ale aj kúrenie a stav komína. Získajte čo najviac údajov o lokalite a jej špecifikách. Zastavte sa na obecnom úrade a skontrolujte územný plán, aby vás o pár rokov neprekvapila diaľnica či cesta, ktorá zrazu povedie v blízkosti vašej vytúženej oázy ticha. Ak kupujete staršiu nehnuteľnosť, poraďte sa so stavebným odborníkom, aké úpravy budú nutné a s akými nákladmi bude treba rátať.

10 vecí, na ktoré by ste nemali zabudnúť

- Skontrolujte statiku, stav rozvodov, strechy a podkrovia, prípadný výskyt plesní či vlhkosti.
- V katastri nehnuteľností overte rozlohu nehnuteľnosti, vlastníctvo aj vecnoprávne obmedzenia vlastníckeho práva.
- Preskúmajte územný plán lokality, zistíte, či nejde o záplavovú alebo inak rizikovú oblasť.
- Overte si, kto je vlastníkom pozemku prístupovej cesty k chalupe.
- Informujte sa o dostupnosti služieb, obchodov, vzdialenosti k lekárovi, možnostiach dopravného spojenia.
- Zistite si, aké voľnočasové a športové aktivity môžete v okolí podniknúť.
- Všímajte si sklon pozemku a v období, keď nie sú stromy práve zelené, sa zamerajte i na to, či bude pozemok v lete dostatočne presvetlený.
- Zoznámte sa so susedmi. Môžete od nich získať rôzne praktické informácie, prípadne zistíte, či sú vám sympatickí.
- Preverte si cenu chat v okolí. Ak je tá vaša výrazne predražená, môžete ponuku ešte raz prehodnotiť. A naopak, ak kupujete hlboko pod cenou, môže to signalizovať, že niečo nie je v poriadku.
- Ak sa chystáte zobrať si na kúpu chaty či chalupy úver, včas si preverte, či a za akých podmienok vám ho banka poskytne.

Kúpu chalupy môžete financovať úverom od PSS. Viac na www.pss.sk.

Chalupa na bývanie

V súčasnosti je veľkým trendom kupovať chalupu alebo chatu, ktorú je neskôr možné upraviť na trvalé bývanie. Pri kúpe takejto chaty sa však oplatí dať si pozor na niektoré faktory, ktoré by mohli trvalé bývanie skomplikovať.

Pitná voda – overte si, či jej je v oblasti, kde chata stojí, dostatok. Často sa stáva, že na chatovú oblasť pripadá iba jedna studňa a pitná voda na celoročnú spotrebu nepostačuje.

Príjazdová komunikácia – zistite, ako je udržiavaná v zimných mesiacoch a komu patrí.

Odvoz odpadu a pošta – na mnohých odľahlejších miestach nie je možné zabezpečiť pravidelný odvoz odpadu ani zabezpečiť pravidelnú donášku pošty.

Pozemok – niekedy môže ísť iba o predaj nehnuteľnosti a pozemok, na ktorom chata stojí, môže patriť obci. Pri chatách nebýva nájom obci vysoký, no radšej si overte, ako je to v prípade, že chcete chatu prekvalifikovať na rodinný dom.

Financovanie – ak chcete kúpu chaty financovať cez úver, taktiež si preverte, či môžete počas jeho splácania zmeniť rekreačný objekt na dom, ktorý bude obývaný celoročne. Aby nám chata či chalupa priniesla všetky výhody, ktoré očakávame, mali by sme si dobre premyslieť všetky spomínané faktory. Ak svoje možnosti a sily nepreceníme a vyberieme si s rozvahou, potom získame dokonalé miesto na víkendový či dovolenkový relax.

Aby náklady nenarástli

Náklady na prevádzku chaty alebo chalupy môžu byť naozaj rôzne. Veľa záleží na tom, o akú chalupu ide a aké sú nároky majiteľov. Pri uvažovaní o budúcich nákladoch treba brať do úvahy najmä to, či ide o novostavbu, za ktorú zvyčajne na začiatku zaplatíme vyššiu cenu, alebo o staršiu chalupu, v ktorej mnohé veci dosluhujú a budú potrebovať obnovu. Z finančného hľadiska môže byť zaujímavé zamyslieť sa aj nad otázkami, v akej vzdialenosti od domova sa chalupa nachádza, koľko nám bude trvať cesta, ako často ju plánujeme podniknúť, koľko ľudí bude chatu využívať a ako budeme financovať náklady na údržbu, kúrenie, vodu, elektrinu alebo čistenie odpadu. Treba si uvedomiť, že aj pomerne zachovalá chalupa vyžaduje neustálu starostlivosť. A platí to ešte viac, ak sa pri nej nachádza veľký pozemok či záhrada. Pre mnohých vyťažených ľudí, ktorí sú radi, keď konečne majú svoje vytúžené voľno, je prenájom chalupy lepším riešením než jej kúpa. Môžu si tak užívať relax, tráviť čas prechádzkami a výletmi po okolí, bicyklovať sa, opalovať a kúpať sa v bazéne bez toho, aby na ich pleciach ležalo množstvo výdavkov či starostí, ktoré sa spájajú s vlastníctvom. Výhodou prenájmu je aj to, že si možno zobrať vždy inú chalupu, prípadne takú, aká je práve potrebná (inú chalupu budete potrebovať, ak plánujete romantický víkend vo dvojici, inú, ak chystáte rodinnú oslavu). Ak máte pocit, že chatu alebo chalupu chcete vlastniť, ale nie ste si celkom istí, ako vám to s chalupárčením pôjde, môžete zatiaľ vyskúšať kompromisné riešenie – dlhodobý prenájom.

Výber lokality

Ceny chat a chalúp sa veľmi líšia v závislosti od toho, či je chalupa nová alebo stará, či je celoročne obývatelná a v akom je technickom stave. Niektoré chalupy sa môžu cenovo približovať k rodinným domom. Podstatnú rolu pri cene chaty zohráva aj lokalita – ak sa v jej blízkosti nachádzajú jazerá, lyžiarske vleky alebo je daná lokalita vychytená, cena

bude vyššia. Lokalitu by ste si však mali vyberať aj podľa toho, aký typ človeka ste. Ak obľubujete pokoj a ticho, chalupa v dedine s väčším počtom obyvateľov alebo zastavanej chatovej oblasti s množstvom susedov vám nemusí vyhovovať. Pravdepodobne viac oceníte lazy alebo kopanice, kde spolu s chatou kúpite aj väčší pozemok. A naopak, ak ste extrovertný typ, hľadajte chalupu skôr v zaľudnenej oblasti, kde môžete voľný čas stráviť aj v spoločnosti iných ľudí. Lokalitu vyberajte podľa toho, koľko kilometrov a ako dlho ste ochotní cestovať a ako často budete dochádzať (zväzťe, či zvládnete napríklad cestovať trikrát do mesiaca 200 kilometrov na chalupu a ďalších 200 naspäť). Ak máte radi hory a lyžovanie, vytipujte si lokality v blízkosti lyžiarskych stredísk, vopred si však overte aj lyžiarske podmienky a to, ako v danom stredisku fungujú služby.

Zariadovanie chalupy

Chaty a drevenice, v ktorých nie je zavedená elektrina či voda, sú už v dnešnej dobe skôr vzácnosťou. Väčšina chat a chalúp sa zariaďuje a rekonštruje tak, aby boli obývatelné celoročne, t. j. aby v nich nechýbala elektrina, voda, kúrenie. Ti, čo potrebujú väčší komfort, si do chat a chalúp umiestňujú aj elektrospotrebiče, ako sú chladnička, umývačka riadu či práčka. To všetko, samozrejme, závisí od toho, ako často a na aké dlhé obdobia je chata využívaná. Ak je chata obsadená rodinou s malými deťmi počas celých letných prázdnin, potom práčka či umývačka riadu nie je luxusom, ale žiadanou pomocou. Najmä ak sa chata nachádza v oblasti, v ktorej sa pohybuje málo ľudí (napríklad na samote), je dobré myslieť aj na jej zabezpečenie a do interiéru neumiestňovať drahé veci či luxusné zariadenie. Ak chatu využívate hlavne v lete, na jeseň ju nezabudnite zazimovať, aby ste si škody na majetku nenapáchali sami. Zavrite vodu v šachte a vypustíte vodu z rúrok, aby počas tuhej zimy nezamrzla. Ak odchádzate na dlhší čas, vypnite aj hlavný elektrický istič.

Aký typ chaty zvoliť

Ideálna chata či chalupa by nám mala ponúkať dostatok možností na regeneráciu a nemala by nás oberať o energiu svojimi nedostatkami. Mala by byť teda komfortná, moderná, nachádzať sa v príjemnom prostredí a byť kvalitne vybavená. Na výber sú dnes rôzne murované či kamenné stavby, prestavané dedinské domy, pôvodné drevenice, chaty postavené s dôrazom na ekológiu, nízkoenergetické stavby, ale nechýbajú ani hausbóty či honosné haciendy. Záleží len na možnostiach a požiadavkách majiteľa. Samozrejme, každý typ chaty a chalupy má svoje plusy aj mínusy.

DREVENICA 1

S drevenicami sa spája romantika, ale majú aj svoje praktické výhody. Drevo má dobré izolačné vlastnosti, preto drevenicu pomerne rýchlo vykúrite. Ušetríte tak náklady aj prírodné zdroje. Naopak, nevýhodou je, že drevenica nie je príliš odolná proti prírodným živlom a musí byť dobre zaizolovaná, aby v nej nebolo počuť hluk a aby z nej neunikalo teplo. Taktiež treba brať do úvahy, že rôzne druhy dreva potrebujú rôzny prístup a ošetrovanie. O drevenicu sa skrátka treba starať a drevo budete musieť pravidelne ošetrovať. Ak sa chystáte drevenicu postaviť nanovo, o výhodách a nevýhodách jednotlivých druhov dreva sa poraďte s odborníkmi.

2 MUROVANÁ CHATA

Ak ju v zime dobre vykúrite, môžete na deň-dva pokojne odísť a chata si bude stále držať pomerne stabilnú teplotu. V lete počas veľkých horúčav zase pomerne dlho udrží príjemný chládok.

Výhodou murovanej chaty je aj vysoká miera bezpečnosti. Nemusíte sa napríklad báť, že by ju mohol kompletne zničiť požiar spôsobený horúčavami, tak, ako sa to môže stať v prípade drevenice. Murované chaty sú odolnejšie aj proti vetru či silnému dažďu. Ak máte chatu priamo v dedine, oceníte ticho, ktoré vám murované steny prinesú. Nevýhodou murovaných chat môže byť napríklad to, že potrebujú časté vetranie. Môže sa v nich totiž držať chlad a vlhkosť, čo za istých podmienok môže spôsobiť aj pleseň.

4 HAUSBÓT

Pre milovníkov vody, člnkovačov a splavovateľov riek je hausbót čosi ako splnený sen. Môže ísť o jednoduchú chatku, ale aj o pomerne extravagantný, dobre vybavený, moderný víkendový dom. Výhodou hausbótov je, samozrejme, spomínaná blízkosť vody (možnosť plávania, člnkovačov), krásne scenérie, ticho, a často aj neprítomnosť susedov. Mínusom môže byť to, že hausbóty nie sú príliš odolné proti prírodným živlom – najmä vysoká voda môže majiteľom spôsobiť značné problémy. V lete môžu pobyt znepriemniť komáre. V zime môžu byť staršie typy, prípadne nezrekonštruované hausbóty ťažko obývateľné.

3 NÍZKOENERGETICKÁ CHATA

Nízkoenergetické a pasívne stavby sa tešia čoraz väčšej obľube aj na Slovensku. A to práve pre nízke náklady a jednoduchú údržbu. Ak sa pri stavbe chaty spoľahniete na odborníkov a do výstavby investujete čas i financie, môžete nakoniec výrazne ušetriť. Takéto stavby totiž držia pomerne stabilnú teplotu aj vo veľkých mrazoch. Aj počas chladných nocí ich stačí iba slabšie temperovať. Na ohrev vody sa zväčša využíva slnečná energia. Takéto chalupy si stavajú najmä ekologicky zmyslajúci ľudia. Mnohí ich využívajú ako svoj druhý domov, odkiaľ môžu na dialku pracovať, prípadne sa do nich neskôr i sťahujú.

Autor: Lucia Čarná
Foto: isifa/Shutterstock

ABY UPRATOVANIE BOLO PRE NÁS hráčkou

Všetci to dobre poznáme. Ak máme veľa povinností a domov prichádzame neskoro, nestíhame sa o domácnosť dostatočne starať. V priebehu týždňa sa o slovo čoraz viac hlási neporiadok. Ako zbaviť byt či dom chaosu, aby nám bolo doma vždy príjemne a nemuseli sme sa hanbiť pred náhodnými návštevami?

Väčšina z nás si necháva upratovanie na víkend. Potom sa nám však stane, že namiesto prechádzok v lese či oddychu s rodinou trávim čas vysávaním, čistením a utieraním prachu. Takáto víkendová rutina nám postupne môže prinášať únavu a stres, pretože si nikdy dostatočne neoddychneme. Zároveň nás oberá o chvíle, ktoré môžeme venovať blízkym. Existuje však viacero tipov, trikov a rád, ktoré nám pomôžu takýto režim zmeniť.

Cyklické upratovanie šetrí čas

Každého, kto chce ušetriť čas a zbaviť sa nárazového upratovania, osloví systém cyklického upratovania. Domáce práce pomôže rozdeliť do jednotlivých dní v týždni a počas víkendov nám tak zostane viac voľného času pre seba. Je možné si vytvoriť napríklad 7-dňový cyklus, pri ktorom nám upratovanie zaberie 20 – 60 minút denne,

Týždňový cyklus môže vyzeráť napríklad takto:

- PONDELOK:** Vyniesť odpadky, upratať kuchyňu, naložiť a vyložiť umývačku, poliať kvety.
- UTOROK:** Vyprať všetku svetlú bielizeň, vyčistiť kúpeľňu a toalety, povysávať.
- STREDA:** Umyť podlahy, vyniesť odpadky, upratať kuchyňu, naložiť a vyložiť umývačku.
- ŠTVRTOK:** Vyprať všetku tmavú bielizeň, upratať predsieň, poodkladať nepotrebné veci do skriň a skriniek.
- PIATOK:** Vyčistiť kúpeľňu a toaletu, povysávať, naložiť a vyložiť umývačku, vyniesť odpadky.
- SOBOTA:** Utrieť prach, umyť podlahy, ožehliť bielizeň a odložiť ju do skriň.
- NEDEĽA:** Vyniesť odpadky, naložiť a vyložiť umývačku riadu.

Záleží, samozrejme, iba na nás, akú prácu k jednotlivým dňom priradíme. Keďže každá domácnosť funguje trochu inak, každý z nás potrebuje odlišný „upratovací harmonogram“. Nieкто vynáša odpadky denne, iný zasa naplní umývačku každý deň a ďalšiemu vyhovuje pranie raz za týždeň. Podstatné je urobiť každý deň niečo, aby sa nám práca nekopila a nemuseli sme sa jej potom venovať nárazovo.

prípadne 5-dňový cyklus, pri ktorom dva dni v týždni nebudeme upratovať vôbec. Záleží len na tom, koľko minút denne chceme upratovaniu venovať a aký dôkladný poriadok túžime dosiahnuť. Je dôležité prispôbiť rytmus upratovania nášmu individuálnemu životnému štýlu, aby sme sa cítili čo najkomfortnejšie.

Preč s „neviditeľným neporiadkom“

Zásuvky, skrinky, komody – to sú miesta, pri ktorých vždy hrozí, že sa v nich časom vytvoria chaotické kôpky neporiadku. A hoci takýto neporiadok návštevy nevidia, my o ňom vieme. Zaťažuje našu myseľ a často nám spôsobuje stres, keď nemôžeme nájsť niečo, čo práve potrebujeme. Čo robiť, ak sa takýto neviditeľný neporiadok u nás doma hromadí a my si nevieme nájsť čas, aby sme ho upratali? Môže nám pomôcť dodržiavanie týchto piatich bodov:

- 1** Upratovanie zásuviek si môžeme rozvrhnúť na určité časové obdobie. Napríklad na mesiac alebo dva. Ak dodržíme predstavenie, že každý víkend upravíme dve zásuvky, o pár týždňov budeme môcť zásuvku či skrinku otvoriť aj pred návštevou.
- 2** Keď upratujeme zásuvky a skrinky, vrhneme sa zároveň aj na vyhadzovanie. Triedme a vyhadzujeme všetko nepotrebné. Budeme mať menej vecí a viac miesta.
- 3** Ak chceme udržať v zásuvkách poriadok, mali by sme dodržiavať pravidlo „oko za oko...“ – za každý nový predmet, ktorý vložíme do zásuvky, môžeme vyhodiť jeden starý, nepotrebný.
- 4** To, že máme v zásuvkách neporiadok, zistíme najmä vtedy, keď niečo hľadáme. Vtedy nás neporiadok nahnevá najviac. Využime to a vybíme si hnev pri upratovaní! Keď hľadáme dezertné vidličky alebo zátky na víno, upravíme rovno celú zásuvku, roztriedime všetko, čo v nej nájdeme.
- 5** Pekne upratané šatníky, zásuvky a skrinky, ktoré vidíme na fotografiách na internete, sú motivujúce. No ako sa k nim dopracovať? Ak do zásuviek umiestnime priehradky a organizéry, vytvoríme systém a poriadok sa nám bude udržiavať ľahšie. Skrine a skrinky budú ako z obrázka.

Čistota aj s domácimi miláčikmi

Každý, kto býva so štvornohým miláčikom, vie, ako nepekne pôsobia chlpy na koberci alebo čalúnených poťahoch. Najmä na jar a na jeseň, keď zvieratá menia srst', sa chlpy objavujú všade a vedľa „naskákať“ aj na oblečenie. Chlpov v domácnosti sa pohodlne a rýchlo zbavíme vďaka obyčajnej gumenej rukavici. Ak si ju nasadíme na ruku a prejdeme ňou po koberci, množstvo z nich zachytíme. Takto môžeme rýchlo a jednoducho zbaviť chlpy aj oblečenie či čalúnený nábytok. Tento trik je ešte účinnejší, ak rukavicu navlhčíme octovou vodou – najmä pri menčestrovej či semišovej látke, ktorá je zašlá prachom, tak oživíme aj jej farbu. Keď treba od chlpy vyčistiť väčšiu

plochu, ako je koberec či posteľ, môžeme použiť aj stierku na okná, ktorá má na konci upevnenú gumu. Pomocou nej krásne zhrnieme psie či mačacie chlpy na jedno miesto a potom ich pohodlne odhodíme do odpadkov. Na rýchle očistenie sedačky dobre poslúži aj klasický čistiaci valček na oblečenie – tak sa chlpy zbavíme aj bez toho, aby sme zo skrine vytiahli vysávač. Zvieratá v domácnosti

môžu spôsobovať zápach. Domáci si ho nemusia uvedomovať, ale návšteva nim môže zostať nemilo zaskočená. Mnohé z domácností riešia takúto situáciu tak, že používajú odstraňovače a pohlcovače zápachov kúpené v drogerii. Tie však obsahujú látky, ktoré môžu zvieratám škodiť. Najlepšie preto urobíme, ak sa v petshope poradíme, kde sa dajú kúpiť odstraňovače a neutralizátory pachov, ktoré sú bezpečné aj pre zvieratá. Ak domáci miláčik žije s nami v interiéri, mali by sme často vetrať, podlahy umývať minimálne trikrát týždenne, zvieratko

pravidelne kúpať, v daždivých dňoch mu utierať labky, prípadne mu zablatenú srst' vždy osprchovať.

TIP

Chlpov v domácnosti sa pohodlne a rýchlo zbavíte vďaka obyčajnej gumenej rukavici. Ak si ju nasadíte na ruku a prejdete ňou po koberci, množstvo z nich zachytíte.

Nečakaná návšteva? Ups!

Občas sa stane, že nás prekvapí nečakaná návšteva. Všetci vieme, že naša domácnosť nie je vždy v takej „kondícii“, aby sme hosti vedeli prijať bez rozpakov. Už od malička počúvame, že by sme si každé ráno mali ustielat posteľ, vždy za sebou nechať čistú vaňu, umývadlo... Ale ruku na srdce – kto z nás toto všetko dodržiava? Keď sa ponáhľame, občas po jedení neodložíme riad, niekedy zase necháme za sebou pohodené oblečenie, osobitú kapitolu tvoria vlasy v umývadle. Ak sa nám potom ohlási návšteva, ktorá je už na ceste, obleje nás studený pot. Skúsme sa preto riadiť dobrými radami a malé „havárie“ ľahko odstránime aj v priebehu niekoľkých minút. Ak máme doma staršie deti, pokojne ich môžeme do „last minute“ upratovania zapojiť. Možno si po takom zážitku začnú za sebou upratovať automaticky. Pri neohlásenej návšteve za pár minút spoločnými silami zvládneme:

V PREDSIENI 1

Topánky poukladať tak, aby o ne návšteva nezakopla. Ak sú zablatené, môžeme ich dať na balkón či terasu. Návštevu tak neprivítá pohľad na špinavé topánky. Skontrolujeme, či všetko visí na vešiakoch a či je voľný aspoň jeden vešiak pre návštevu. Rýchle upratanie vstupného priestoru zaberie približne 3 minúty.

2 V KÚPEĽNI A NA WC

Návšteva si pravdepodobne bude chcieť umyť ruky, prípadne využiť toaletu. Preto je dôležité, aby boli v top stave. Vaňu aj umývadlo by sme mali rýchlo zbaviť viditeľných nánosov nečistôt, zo zrkadla a umývadla odstránime aspoň stopy po zubnej paste a výrazné frkance. Pohodené pyžamy, mokré uteráky či oblečenie môžeme rýchlo vložiť do práčky či koša na špinavú bielizeň. Na skutočné upratovanie bude čas až neskôr. Toaletu pretrieme čistiacim prostriedkom a nemali by sme zabudnúť ani na osviežovač vzduchu. Takéto upratanie kúpeľne a WC bude trvať asi 10 minút.

3 V KUCHYNI

Ak je celá kuchyňa obložená neumytým riadom, v návšteve to určite nezanechá dobrý dojem. Preto rýchlo poukladajte neumyté riady do umývačky a upracme kuchynskú linku a jedálenský stôl. Ak sú na zemi omrvinky, pozametajte ich. Dá sa to zvládnuť aj za 10 minút.

4 V OBÝVAČKE

Ak chceme návštevu uviesť do obývacej izby, mala by byť aspoň akotak uprataná. Všetky veci, ktoré do obývacej izby nepatria, môžeme rýchlo odložiť do inej miestnosti (napríklad do spálne). Ak ešte máme čas, vlhkou utierkou utrieme prach aspoň na tých najviac viditeľných miestach. Stačí, keď obývačke venujeme 7 – 10 minút a návšteva môže prísť.

Prevenčia: upratovacie služby

Mnohí z nás trávia celé dni v práci. Keď potom príde domov, najradšej by sme už iba ležali v príjemnej, čistej a upratanej domácnosti. Prečo zabíjať vzácny voľný čas upratovaním, keď si môžeme na pomoc privolať profesionálov? Veľké „víkendové upratovanie“ nás bude stáť 25 – 50 eur. Samozrejme, bežné domáce budeme musieť robiť aj naďalej, ale hlavnej záťaže sa zbavíme. Ako vybrať firmu či jednotlivca, ktorému budeme môcť bez obáv zveriť do rúk kľúče od bytu, aby sme sa nemuseli s upratovacou službou vždy náročne koordinovať? Ideálne bude, ak sa obrátíme na upratovaciu službu, ktorú má vyskúšanú niekto z našich známych. Keď musíme osloviť upratovaciu službu, ktorú ešte nepoznáme, mali by sme si na internete prečítať aspoň to, aké má recenzie, prípadne si pred prvým upratovaním dohodnúť úvodné osobné stretnutie. Niektoré upratovacie spoločnosti uvádzajú na webových stránkach cenu za upratovanie v hodinách. Ako však vyrátať, koľko hodín bude trvať profesionálne upratovanie nášho bytu? Hoci sa to určuje iba veľmi ťažko, v priemere treba počítať so zhruba 1 – 2 hodinami práce na jednu miestnosť. Ale pozor! Tepovanie, umývanie okien, žehlenie a pranie sú služby navyše, za ktoré sa väčšinou platí zvlášť. Takmer vždy sa vynorí aj otázka, ako sa budeme cítiť, keď upratovacia služba príde do bytu, kde nájde náš neporiadok. Hoci profesionálom môžeme zveriť všetičko, ideálne je, keď je byt na upratovanie pripravený. To, čo nechceme, aby bolo videné, radšej upravíme. Upratovacia služba sa tak bude môcť venovať dôkladnému upratovaniu, na ktoré si my nevieme nájsť čas.

Text: Lucia Čarná
Foto: isifa/Shutterstock

Betónové KVETINÁČE

Z betónu sa v ostatných rokoch stal veľmi obľúbený materiál. Svoje uplatnenie si nachádza aj v interiéri. Vďaka za to tvárnosti a ľahkej spracovateľnosti. Možno z neho vyrobiť rozličné dekorácie či užitočné predmety do domácnosti. Napríklad aj vkusné kvetináče.

Miska na vodu

Ak plastový téglik v kvetináči ponecháte, poslúži ako miska na prebytočnú vodu, ktorú rastlina neprijme. V tom prípade ho nožnicami zarovnajete s výškou kvetináča.

MATERIÁL A POMÔCKY

- ✓ jemný piesok
- ✓ cement
- ✓ voda
- ✓ rozličné plastové nádoby podľa vlastného uváženia
- ✓ téglik z jogurtu
- ✓ farba vhodná na betón
- ✓ nádoba na miešanie betónu
- ✓ lyžica
- ✓ kamienky
- ✓ papierová alebo lepiaca páska
- ✓ štetec

AKO NA TO

1 Pripravte si cement, piesok a vodu. Cement s pieskom v pomere 2 : 1 dobre zmiešajte vo väčšej nádobe. Prípadné hrudky rozdrvte.

2 Do pripravenej zmesi pomaly prilievajte vodu tak, aby mala konzistenciu ako cesto na palacinky. Nesmie byť ani príliš hustá, ani vodnatá. Množstvo potrebnej zmesi závisí od veľkosti formy a počtu kusov, ktoré chcete vyrobiť.

3 Plastové nádoby naplňte približne do polovice zmesou, ktorú ste si pripravili. Nádobou potraste, aby ste odstránili vzduchové bublinky. Môžete ich však aj ponechať, na kvetináči vznikne zaujímavý povrch.

4 Do misky s betónom opatrne vložte menší téglik z jogurtu tak, aby sa nachádzal presne v strede. Aby sa plastový téglik nevyplavil, na zaťaženie použite kamienky. Pripravené formy nechajte 24 hodín tvrdnúť v miestnosti s teplotou vyššou ako 15 °C.

5 Po vyschnutí vyberte z betónu najskôr plastový téglik a potom aj vonkajšiu nádobku. Môžete si pomôcť tak, že okraj nádobiek nastrihnete nožnicami. Hotové kvetináče pomalujte farbou vhodnou na betón. Pomocou papierovej alebo lepiacej pásky môžete na povrchu kvetináča vytvoriť rôzne farebné efekty.

6 Kvetináče nechajte schnúť ďalších 24 hodín – ešte viac stvrdnú a zaschne farba. Potom odstráňte papierovú pásku a nakoniec už len vysaďte rastliny. Takýto typ kvetináča je vhodný najmä pre sukulenty, ktoré majú plytkú koreňovú sústavu.

TIP

Takto vyrobené kvetináče môžu mať rôzny tvar. Záleží len na tom, akú formu si zvolíte. Najlepšie ju vytvoríte z kartónu, plechu alebo plastu. Môžete však použiť aj tetrapaky alebo fľaštičky či nádoby z kozmetiky, prípadne z potravín.

Text, foto a realizácia: Miroslava Maceková

OBNOVY HISTORICKÉHO DOMU SA BÁŤ NETREBA

POČAS REKONŠTRUKCIE

Pred rokom 1989 sa v bývaní kládol dôraz na „moderné a nové“. Staršie domy, ktoré nespĺňali predstavu o modernom socialistickom bývaní, chátrali, prípadne boli do ich architektúry robené necitlivé zásahy. Mnohé sa z takéhoto zaobchádzania spamätávajú dodnes.

Rekonštrukcia takýchto objektov je však technicky náročná a navyše aj finančne nákladná. A keďže aj v obyčajnom panelovom dome sa obyvatelia často nevedia dohodnúť na obnove, neprekvapuje, že v historických budovách býva problém so začatím rekonštrukcie ešte vypuklejší. Preto takéto domy často chátrajú, nezriedka až dovedy, kým nie sú v havarijnom stave. Napokon to môže dospieť i k tomu, že jedinou možnosťou je asanácia. Mestá a ich obyvatelia tak prichádzajú o cenné budovy a s nimi aj o kus histórie.

Dom v centre Košíc

V prípade domu na Mäsiarskej ulici v Košiciach treba k všetkým spomenutým faktorom prirátat aj ďalšiu okolnosť – finančnú a organizačnú náročnosť obnovy zvyšuje aj veľká rozloha objektu. Dom v tvare „U“ totiž zasahuje až do troch ulíc – Hlavná, Mäsiarska a Uršulínska. Veľkorysosť bytových i nebytových priestorov robí z tejto budovy ťažko zvládnuteľnú, na údržbu náročnú nehnuteľnosť. Aj napriek tomu sa tento dom podarilo dostať z havarijného technického stavu a výrazne esteticky mu pomohla aj renovácia fasády.

Chátranie a hrubé zásahy

História meštianskeho domu na Mäsiarskej ulici siaha až do stredoveku. Stavebné jadro a časť muriva pochádza totiž ešte z 15. storočia. Obvodové a medzitraktové murivá však boli založené v 16. a 17. storočí. Dnes sa teda budova považuje za renesančnú. Postupom času sa však v tomto dome navrstvili všetky historické obdobia. Dom bol viackrát prestavovaný a niekoľkokrát zmenil svoj charakter. Asi najvýraznejšou zmenou bola prestavba na dvojpodlažnú palácovú stavbu počas barokového obdobia (dom vtedy získal aj neskorobarokové a klasicistické klenby). Neskôr bol pôvodný prejazd zo strany Hlavnej ulice zastavaný – rovnako ako aj v ďalších objektoch na Hlavnej ulici, i tu vznikol obchodný priestor. Nie všetky zásahy do budovy však boli v minulosti citlivé a v 80. rokoch 20. storočia už dom chátral.

Stav na zaplakanie...

„Keď som sa sem mala prisťahovať, vnučka, ktorá sa na tento byt išla pozrieť so mnou, sa skoro rozplakala. Spýtala sa ma, či to myslím vážne. Dlhé roky sa tu nerobilo vôbec nič, takže si to viete predstaviť. O dobrom bývaní sa veľmi nedalo hovoriť,“ spomína Irena Pšeničková, ktorá sa do domu nasťahovala v roku 2002. Práve ona sa o dva roky neskôr stala predsedníčkou spolčenstva vlastníkov bytov a pustila sa do obnovy, ktorá dom dostala z najhoršieho. „Technické veci nikdy neboli mojou srdcovkou, ale chcela som tu bývať a nechcela som žiť v takom neporiadku, a tak sme sa do toho pustili. Navyše, som dosť akčný človek,“ vysvetľuje svoju motiváciu.

Čo zachrániť skôr?

Ako prvé bolo nutné riešiť obrovské úniky vody, ktoré majiteľov bytových i nebytových priestorov trápi najviac. „Boli také veľké, akoby sme mali bazén. Na dvore sme mali mláky a keď sme zem rozkopali, nečudo, že sme zistili, že trúbky sú deravé,“ spomína predsedníčka. Po renovácii spotreba vody rapidne klesla – zrazu bola za celý rok taká, ako predtým za štvrtrok. V dome však toho bolo ešte oveľa viac, čo nefungovalo, rozpadávalo sa, padalo... „Áno, je pravda, že tieto domy už toho veľa zažili. Ale aj my s nimi,“ smeje sa predsedníčka, keď pokračuje v rozprávaní o obnove.

Bytový dom na ul. Mäsiarska – Uršulínska – Hlavná

- národná kultúrna pamiatka
- meštiansky dom z 16. – 17. storočia
- objekt je dvojpodlažný a trojkridlový
- nachádza sa v ňom 12 bytov
- palácový charakter budovy je viditeľný zo strany Hlavnej ulice
- rozsiahle nebytové priestory sa dnes využívajú iba čiastočne – na kaviarenské a kancelárske účely
- v objekte je spolu 23 vlastníkov
- okrem strechy, rozvodov a pavlače bolo obnovené pôvodné tvaroslovie fasády, členenie uličnej fasády, štuková výzdoba.

Pavlač a komíny

Po vode bola najviac urgentná oprava strechy. Už tu sa ukázalo, že obnova historického domu je špecifická a finančne náročnejšia. „Padali nám komíny, bolo to až životu nebezpečné. Bolo treba, aby bol zachovaný charakter budovy, a tak sme na opravu strechy, ktorá je šikmá a vysoká, klasického strechára privolať nemohli. Musel prísť špecialista,“ hovorí pani Pšeničková. Keďže bolo jasné, že obyvatelia domu by už takúto obnovu sami finančne neutiahli, vtedy sa prvýkrát obrátili na Prvú stavebnú sporiteľňu, ktorá im na opravu poskytla úver. Hneď po streche prišla na rad výmena elektrických a plynových rozvodov. Pavlač, ktorá sa nachádza vo vnútrobloku, sa takisto rozpadávala. „Podlaha sa drobila, bola plná dier a prasklín. No a opravu potrebovalo aj zábradlie s kovaním. Špeciálnou technológiou sme teda dali zreparovať aj tie,“ opisuje pani Pšeničková. Asi najviditeľnejšia záchranná práca, ktorá domu opäť zvýšila aj jeho estetickú hodnotu, však prišla až následne.

Obnovená fasáda

Fasáda s cennými korunnými rímsami a vlysmi bola – rovnako ako všetko ostatné – zanedbaná. Na tieto úpravy už však bolo potrebných viac peňazí a tak vlastníci požiadali PSS o vyšší úver, resp. o refinancovanie predošlého úveru. Vďaka tomu získali nielen peniaze na obnovu fasády, ale aj výhodnejšiu úrokovú sadzbu úveru. „Pri tomto type bytových domov všetko stojí o čosi viac. Už len pamiatkarský prieskum na začiatku obnovy predstavuje investíciu, a to ešte nebolo nič urobené,“ hovorí obchodná zástupkyňa PSS Kamila Bobčáková, ktorá vlastníkom pomáhala obnovu zabezpečiť finančne. „Pri renovácii fasád historických budov ide často takmer až o ‚šperkársku prácu‘, zvyčajne je potrebné využitie špeciálnych technológií či dovážaných materiálov, preto ide o pomerne náročný proces. Obnova historického domu sa však netreba báť. Práve ukážka tejto kvalitnej realizácie by mohla byť podnetnou a inšpirujúcou aj pre ostatných vlastníkov, správcov a predsedov spoločenstiev vlastníkov bytov.“ Vďaka navýšenému úveru obyvatelia dokonca finančne zvládli aj opravu konštrukčnej chyby, ktorá sa nečakane zistila pri rekonštrukcii fasády. Dnes má fasáda opäť reprezentatívny vzhľad a historické prvky sú sanované.

Obnova pokračuje

Pani Irena Pšeničková po dvanástich rokoch odovzdáva predsedníctvo ďalej. „Ešte je tu veľa práce, ale tá už čaká na ďalších ľuď,“ usmieva sa a dodáva, že aj v historických domoch sa dá obnova zvládnuť. Hoci možno nie naraz a v krátkom časovom horizonte, no stojí za to pustiť sa do nej.

Text: Lenka Krištofová
Foto: Miro Pochyba

KAMILA BOBČÁKOVÁ,
Obchodná zástupkyňa PSS, Košice:
„Asi najdôležitejším impulzom pre začatie obnovy je získanie finančných prostriedkov. Prvá stavebná sporiteľňa ponúka výhodné riešenie financovania obnovy aj v prípade takýchto polyfunkčných objektov. Vlastníci tohto objektu opätovne využili všetky výhody úveru, ktoré im PSS ponúka – nízku splátku, dlhú dobu splatnosti, štátnu prémie na každé štyri byty v bytovom dome, aj možnosť mimoriadnych splátok.“

**NAŠA
SÚŤAŽ**

Vyhrajte 3x balíček!

**Vo vašej obľúbenej súťaži na vás čakajú tento raz až tri ceny.
Máte tak trojnásobne vyššiu šancu, že sa zaujímavý balíček ujde aj vám.**

Prvý výherný balíček využijete pri servírovaní jedla a nápojov – **servírovacia sada Rominox Quattro Ardesia, tvorítka na jednohubky a tvorítka na ľad od Tescoma.** Druhou cenou je čajový balíček – **sklenená kanvica na čaj Tescoma a čajová šáka Tea Forte.** V treťom balíčku výherca nájde **knihu Dnes nepečiem, nerezový kávovar a tvorítka na ľad od Tescomy.**

Niečo navyše:

V elektronickej verzii časopisu nájdete aj rozšírené fotogalérie, panoramatické zábery, videá alebo odkazy na zaujímavé linky.

AKO SA ZAPOJIŤ DO SÚŤAŽE?

Je to jednoduché!

1. Prostredníctvom AppStore alebo Google Play si do telefónu alebo tabletu stiahnite mobilnú aplikáciu DOMA.
2. Aplikáciu otvorte, kliknite na DOMA 2/2017 a na strane 31 si prečítajte súťažnú otázku.
3. Správnu odpoveď pošlite do 10. júla 2017 mailom na adresu **doma@pss.sk** alebo poštou na adresu **Časopis DOMA, Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., P. O. BOX 48, 829 48 Bratislava.**
4. K odpovedi nezabudnite priložiť adresu, na ktorú vám máme výhru doručiť.
5. Meno jedného výhercu či výherkyne oznámime v DOMA 3/2017.

TIP pre vás

Uľahčíte si cestu k súťažnej otázke naskenovaním QR kódu, ktorý vás nasmeruje priamo k mobilnej aplikácii DOMA.

Do súťaže o tablet z DOMA 1/2017 sa zapojilo 145 súťažiacich. Všetky doručené odpovede boli správne. Vyžrebovali sme z nich výhercu, ktorým sa stáva Samuel Šuňavec z Hýb. Srdečne gratulujeme!

Abalda, Pati, Enuo	záštita	konal	Agence de Presse Novosti (fran.skr.)	veľký stepný vták	umývadlo v sakristii	vypúlený		omotaj	dohoda (zastar.)	okradne	deň, po maďarsky	nuda, po esperantsky	kód Nikaraguy	značka telúru
primitívny pluh							protivník v diskusii							
naše mesto							kričanie sorta malých psov							
1													deň v týždni	soška bôžika lásky
Rhode Island (skr.)			brazílska rieka Volga, po česky					opica (zried.) povel pre psa			bodavý hmyz rascový líkér			
skratka alginátových vláken				2 nikel, po česky								ozn. našich lietadiel arabský vládca		
	meno Oígy	osobné zámeno otrok (bás.)				otec (hovor.) druh korenia				pretože				
smelí ľudia (expr.)					značka kozmetiky predložka					rimky boh lásky Európsky parlament				
3														
trafika							pulz				potkan, po anglicky			

(Tajnička) s Prvou stavebnou sporiteľňou. Správne znenie križovky posielajte poštou na adresu DOMA, JAGA GROUP, s. r. o., Lamačská cesta 45, 841 03 Bratislava 42 alebo e-mailom na doma@jaga.sk do 10. 7. 2017 (v e-mailoch nezabudnite uviesť aj vašu poštovú adresu). Na troch výhercov čaká ročné predplatné časopisu Tvorivé bývanie. Za správnu tajničku z časopisu DOMA 1/2017 získavajú ročné predplatné časopisu Tvorivé bývanie Anna Ferjová z Čeloviec, Katarína Mikušová z Bánoviec nad Bebravou a Pavol Petrovič z Detvy. Výhercom srdečne gratulujeme.

ODMENA K ÚVERU

vrátíme vám
až **15** splátok

Získajte špeciálnu odmenu! Za riadne splácanie úveru vám vrátíme až pätnásť splátok, čo môže byť aj viac ako 11 000 €.

Meníme vaše bývanie na domov.

Infolinka: 02/58 55 58 55

Viac na www.pss.sk

ROKOV

PRVÁ STAVEBNÁ
SPORITEĽŇA

Podmienky nároku na odmenu: platí pre medziúver s konštantnou splátkou, ktorý je splácaný riadne a včas a nebude predčasne splatený. Za každé 2 roky splácania úveru vám dáme odmenu vo výške 1 splátky. Podrobnejšie informácie o podmienkach nájdete na www.pss.sk. Reprezentatívny príklad: Úver na bývanie bez predchádzajúceho sporenia (mediúver) vo výške 170 000 €. Celková doba splatnosti je 30 rokov (360 splátok). Počas prvých 17 rokov a 2 mesiacov (fáza medziúveru) je mesačná splátka 781,13 €, čo zodpovedá úrokovej sadzbe 3,19 % p. a., ktorá je fixná na 5 rokov. Nasledujúcich 12 rokov a 10 mesiacov (fáza stavebného úveru) je mesačná splátka 781,13 €, čo zodpovedá úrokovej sadzbe 2,9 % p. a., ktorá je fixná počas celej fázy stavebného úveru. Spotrebiteľ zaplatí celkovo 283 807,78 €, RPMN vo fáze medziúveru je 3,30 %, RPMN vo fáze stavebného úveru je 2,90 %. Suma poplatkov zahrnutá do celkových nákladov spotrebiteľa je 1 230,30 € (zahŕňa poplatok za spracovanie úveru, pomernú časť poplatku za uzatvorenie zmluvy o stavebnom sporení, poplatok za povolenie vkladu práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností a odhadovaný priemerný poplatok za znalecký posudok). Po úplnom splatení úveru a splnení podmienok má klient nárok na odmenu vo výške 11 716,95 € (15 splátok x 781,13 €).